

Література:

1. Крисальний О.В. Організаційно-економічні особливості інноваційної діяльності. *Економіка АПК*. 2019. № 8. С. 10-12.
2. Гончаров В.М., Солоха Д.В., Припотень В.Ю., Васьковська Я.В. Організація системи формування механізму інноваційного забезпечення економічної безпеки конкурентоспроможного підприємства: монографія. Донецьк : СПД Купріянов В.С., 2010. 416 с.
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.02.2024).
4. Постанова Верховної Ради України «Про концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.02.2024).
5. Касич А.О. Розвиток інвестиційно-інноваційних процесів в Україні: джерела, оцінка, перспективи: монографія. Кременчук : ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2018. 272 с.
6. Онищук Я.В. Розвиток лізингу в Україні. *Фінанси України*. 2015. № 7. С. 106-113.
7. Мазур А.Г., Козловський С.В., Герасименко Ю.В. Управління регіональними інвестиційними процесами в агропромисловому комплексі: монографія. Вінниця : Глобус-Прес, 2008. 208 с.
8. Музика М.П. Підвищення ефективності інноваційної підприємницької діяльності в сільськогосподарському виробництві. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 67-69.
9. Статистичний щорічник України за 2020 рік / за ред. О.Г. Осауленка. К. : ТОВ «Август Трейд», 2021. 558 с.
10. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.02.2024).

ФІНАНСОВИЙ ПОРТФЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Ганзюк С.М., кандидат економічних наук, доцент,
Дніпровський державний технічний університет,
м. Кам'янське, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7859-4708>

Характерні сучасні виклики та невизначеність ситуації в майбутньому прискорюють зміни, що породжують глибокі кризи в соціально-економічних системах країн. Однак, маневреність економічної поведінки підприємств призводить до швидкої адаптації та реагування на ці зміни й виступає основою для поступового відродження вітчизняної економіки. Досвід розвинених країн світу

доводить системоутворюючу роль інновацій у відродженні економіки, тому питання фінансування інноваційного розвитку прямо пов'язано із економічним та інноваційним розвитком країни.

Під час вже повномасштабної війни бізнес знову змушений адаптуватися до нових умов, за яких рівень інноваційної активності стає одним із головних факторів економічного зростання країни. Розвиток інноваційної діяльності є особливо актуальним для України в контексті її інтеграції у світову економіку та економічного відновлення після російсько-української війни. Інноваційна діяльність є важливою складовою розвитку підприємства, яка не може бути реалізована та ефективно реалізована без необхідного обсягу її фінансового портфеля.

Війна РФ на виснаження вимагає від України виваженої політики вже сьогодні. Міжнародні резерви повинні використовуватися обмежено, а бюджетні ресурси спрямовуватися на фінансування переважно військових операцій. Українська економіка та бізнес поступово відновлюються після майже повної зупинки в перші місяці ворожої атаки 2022 року – переходять на військові рейки, шукаючи нові можливості для розвитку в найекстремальніших умовах. Частково це пов'язано з відновленням ділової активності на звільнених від ворогу територіях, частково за рахунок перенесення виробництва в безпечні регіони, по можливості дистанційної роботи, частково завдяки природному процесу адаптації (населення пристосовується до життя і роботи навіть у найскладніших умовах), а також своєчасно вжитих парламентом, урядом, НБУ та іншими центральними органами керівництва та національними регуляторами заходів у різних секторах.

Інноватизація національної економіки означає якісні зміни та оновлення її економічної системи, організаційної структури, підвищення ефективності функціонування на основі оновленої техніки, технологій та процесу виробництва, підвищення якості продукції та послуг, що ним надаються. Водночас, ефективність модернізації економіки на інноваційній основі значною мірою залежить від уміння використовувати всі переваги системного підходу, суть якого полягає в тому, що кожне економічне явище розглядається й оцінюється у взаємозв'язку з іншими, а всі складові елементи об'єкта і процеси, що в них відбуваються, пов'язані з урахуванням як ендегенних, так і екзогенних факторів. Поєднання інтересів окремих суб'єктів підприємницької діяльності є найважливішою проблемою, розв'язання якої свідчить про ефективність функціонування національної економіки в цілому [1].

Один і той самий фінансовий портфель інноваційної діяльності різними підприємствами може використовуватися по-різному, а отже давати різний рівень прибутку, рентабельності, а тому досить важливою є оцінка ефективності фінансового забезпечення, яка розраховується як співвідношення корисності отриманих від нього коштів та витрат, сплачених підприємством за залучення певних джерел фінансової підтримки або їх можливе альтернативне використання. Отже, формування фінансового потенціалу інноваційної діяльності передбачає здійснення заходів із залучення необхідного обсягу фінансових ресурсів для здійснення підприємством такої діяльності. Основним завданням фінансового забезпечення є прийняття ефективних рішень щодо визначення джерел фінансування інноваційної діяльності, формування та оптимізації їх обсягу.

При формування фінансового портфеля для здійснення інноваційної діяльності важливо враховувати як рівні фінансування, так і поточні умови, в яких дане фінансування відбувається.

Механізм формування фінансового потенціалу інноваційного розвитку являє собою складне переплетення форм і джерел фінансування. Так, згідно з вітчизняним законодавством [2-4] головними джерелами фінансування інноваційної діяльності в Україні є:

1. Державні інвестиційні ресурси (бюджетні кошти, кошти позабюджетних фондів, державні позики та пакети акцій, а також державне майно).

2. Інвестиційні, зокрема фінансові, ресурси суб'єктів господарювання комерційного та некомерційного характеру, громадських організацій, фізичних осіб тощо. Сюди ж входять власні кошти підприємств, а також кредитні ресурси комерційних банків, інших фінансово-кредитних інституцій та спеціально уповноважених урядом інвестиційних банків.

В умовах необхідності вивільнення бюджетних ресурсів на виконання програм, пов'язаних з обороною держави, залишається надзвичайно важливим для України проблема проведення наукових досліджень і розробок за рахунок державних видатків.

На жаль, довосенна фінансова політика України у сфері інноваційного розвитку не повною мірою враховувала взаємозалежність процесів його фінансового забезпечення, оскільки в країні відсутній і досі адекватний механізм ринкової конкуренції, який би стимулював підприємців до фінансування інноваційної діяльності. У вітчизняних наукових джерелах відсутні роботи щодо викладення

системного погляду на модернізацію економіки на основі інновацій, а також обґрунтування засад фінансової та інноваційної політики та інструментів її реалізації.

Інноваційна переорієнтація економіки потребує розробки стратегії відповідної фінансової політики, яка б забезпечувала досягнення головної ролі науки у виробничих системах, активізацію інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, прискорення та інтенсифікацію НТП, зниження вибору між рівнями соціально-економічного розвитку регіонів та країн. Крім того, фінансова політика щодо активізації системного фінансового розвитку має здійснюватися з урахуванням притаманних інноваціям таких класифікацій ознак, як тип інновації, сфера застосування та поширення; ефективність засвоєння; рівень новизни; способи заміни існуючих аналогів тощо.

Особливістю фінансової політики інноваційної розвитку повинно стати створення умов та механізму стимулювання суб'єктів, що реалізують інноваційні проекти до моменту реалізації. Результативна фінансова політика – це створення соціально-економічних умов і нових організаційних структур для здійснення інноваційної діяльності; формування цифрової системи в напрямку інноваційно-маркетингової діяльності і, як наслідок, стрімкого економічного зростання. Від системи державної підтримки інновацій та їх стимулювання залежить продуктивність перебігу та поширення інноваційних процесів у реальному секторі економіки та соціальній сфері.

Література:

1. Іщенко Н.А. Сучасний стан та фінансування інноваційної діяльності підприємств в Україні. *Проблеми економіки*. 2020. № 4(46). URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-4_0-pages-320_325.pdf (дата звернення: 03.01.2024).

2. ЗУ «Про внесення змін до ЗУ «Про спецрежим інноваційної діяльності технологічних парків» та інших законів України». № 3333 від 12.01.2006 р. URL: <http://www.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3333-15> (дата звернення: 06.01.2024).

3. ЗУ «Про інноваційну діяльність» (із змінами, внесеними згідно із ЗУ від 26.12.2002 № 380-IV (380-15), від 27.11.2003 № 1344-IV (1344-15), від 23.12.2004 № 2285-IV (2285-15), від 25.03.2005 № 2505-IV (2505-15) № 40-IV від 4.07.2002 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15> (дата звернення: 10.01.2024).

4. ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність» (із змінами, URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12> (дата звернення: 10.01.2024).